

novila s účinností od 15. května 1946 podle §§ 12 a 27, odst. 2 devisorého zákona:

Cesty do ciziny: Devisový tuzemec smí v cestovním styku vyvésti do ciziny na cestovní pas bez povolení Národní banky měsíčně nejvýše hodnotu 500 Kčs v tuzemských nebo cizozemských platidlech (§ 3 dev. zák.); z tuzemských peněz smějí však býti vyváženy pouze mince a z papírových peněz nejvýše padesátikoruny.

Devisový tuzemec nesmí vyvážeti bez povolení Národní banky pro spotřebu ve státech, s nimiž jest sjednána zvláštní platební úmluva, platidla v měnách ostatních států.

Devisovému tuzemci smějí býti bez povolení Národní banky prodány jakékoliv cestovní jízdenky do ciziny (železniční, lodní, letecké a pod.) včetně zpátečních jízdenek jen do 250 km délky trati od hranic Československé republiky.

Devisový tuzemec, který cestu do ciziny nenastoupil, jest povinen odvézti cizozemská platidla, přidělená v rámci volné hranice, do 30 dnů ode dne přidělu a cizozemská platidla, přidělená na podkladě povolení Národní banky, do 10 dnů po uplynutí platnosti povolení. V týchž lhůtách jest vrátiti i nepoužité jízdenky do ciziny.

Směrnici čís. 6/47 Národní banky Československé ze dne 18. února 1947 byly vydány peněžním ústavům a cestovním kancelářím další pokyny pro podávání žádostí o přiděl valut a devis na cesty do zahraničí.

Hlášení pohledávek a závazků vůči cizině, jakož i hlášení některých majetkových hodnot a práv. Podle opatření Národní banky Československé ze dne 3. května 1947 č. 95 Sb., bylo s účinností od 15. května 1946 stanoveno podle §§ 9, 26 a 48 dev. zák.:

Národní bance jest hlásiti tyto majetkové hodnoty, majetková práva a majetkové závazky devisových tuzemců:

a) pohledávky vůči devisovým cizozemcům, vzniklé jakýmkoliv způsobem a v jakékoliv měně,

b) cizozemské státní a jiné veřejné a soukromé dílčí dluhopisy, zástavní listy, pokladniční poukázky, životní a jiné kapitálové a důchodové pojistky splatné v cizině,

c) podniky (firmy, representace, závody a pod.), podíly a účasti na podnicích, společnostech a pod. v cizině, ať jsou vyjádřeny v cenných papírech (akciích, kusech, podílech) či jakýmkoliv jiným způsobem,

d) nemovitosti v cizině,

e) cizozemská a tuzemská platidla a tuzemské cenné papíry, které jsou pro devisorého tuzemce uloženy v cizině a

f) závazky devisových tuzemců vůči devisovým cizozemcům, vzniklé jakýmkoliv způsobem a v jakékoliv měně.

Platné obchodní smlouvy mezi ČSR a cizinou podle stavu k 1. I. 1948.

Argentina	Kanada
Afganistan	Kolumbie
Australie	Libérie
Belgie (Belgické Konga a Lucembursko)	Lichtenštejnsko viz Švýcarsko
Bolivie	Lucembursko viz Belgie
Brazílie	Nizozemí
Bulharsko	Norsko
Čína	Polsko
Dánsko	Portugalsko
Ecuador	Rakousko
Egypt	Rumunsko
Finsko	Řecko
Francie	SSSR
Gronsko	Španělsko
Guatemala	Švédsko
Chile	Švýcarsko (a Lichtenštejnsko)
Iran	Turecko
Island	Uruguay
Italie	Velká Británie (celá šterlingová oblast)
J. A. U. (Jihoafriká Unie)	
Jugoslavie	

Platební dohody uzavřené mezi ČSR a cizinou podle stavu k 1. I. 1948.

Argentina	Nizozemí
Belgie a Lucembursko	Norsko
Brazílie	Polsko
Bulharsko	Rumunsko
Dánsko	Řecko
Finsko	SSSR
Francie	Švédsko
Island	Švýcarsko
Jugoslavie	Turecko
Maďarsko	Uruguay
Mexiko	Velká Británie a šterl. oblast

Jindřich Mayer.

Záchrana života.

Předpisy týkající se z-y ž-a jsou dnes více méně jen historickou památkou, spadající do 18. a počátku 19. století. Lze je rozdělit na dvě skupiny, jednak na předpisy povahy sanitní o tom, jak je třeba nakládati s lidmi utopenými, oběšenými, otrá-

venými a zdánlivě mrtvými, jednak na ustanovení o odměnách za z-u ž-a.

Ke skupině prvé lze počítati na př. císařský patent z 1. července 1769, otištěný ve sv. 5, roč. 1769 č. 1120 Sbírký zákonů Marie Terezie, jímž se vydává poučení o tom, jak zachovati při životě lidi utopené, oběšené nebo udušené, dekret dvorské kanceláře, otištěný ve sv. 49, roč. 1821, č. 177 Sbírký zákonů politických o nakládání s osobami vytaženými z vody, dále dekret dvorské kanceláře, otištěný ve sv. 64, roč. 1836, č. 98 Sbírký zákonů politických, obsahující poučení pro nelékaře k oživení a záchraně osob zdánlivě mrtvých a otrávených (viz též výnos min. vnitra z 31. 3. 1858 č. 3617) a j.

Předpisy o odměně za z-u ž-a jsou již v citovaném patentu z doby Marie Terezie, dále v normách z doby josefínské a z let dvacátých minulého století. Souborně pak byly tyto předpisy shrnuty v dekretu dvorské kanceláře z 9. března 1827 (sv. 55, roč. 1829, č. 31 Sbírký zákonů politických) a pozměněny dekretem dvorské kanceláře z 11. června 1833 (sv. 61, roč. 1835, č. 100 Sbírký zákonů politických), později pak byly republikovány v min. nař. z 12. září 1854, č. 234 ř. z. (pro velkovévodství krakovské).

Podle těchto norem se stanoví za záchranu člověka před utopením nebo při požáru odměna 25 zlatých konv. m. ze státní pokladny. Tatáž odměna patří při záchraně před udušením, ať k němu mělo dojít z jakékoli příčiny. Podmínkou však je, že skutečné nebezpečí smrti hrozilo nejen zachráněnému, nýbrž i zachránci, což musí býti nepochybně prokázáno. Bylo-li zachráněno více osob, pak se odměna násobí podle počtu záchranných zákroků a případně zachránci nebo se rozdělí mezi více zachránců.

Kdo si činí nárok na odměnu za z-u ž-a, musí jej uplatnit do 4 týdnů počítajíc ode dne záchranného činu u politického úřadu I. stolice. Jinak nárok propadá.

Jaroslav Pošváb.

Zajatci váleční.

Úsilí o zlidštění války se projevuje v mezinárodních smlouvách, zejména ve smlouvách (konvencích), které byly výsledkem dvou tak zvaných haagských konferencí mírových: 1899 a 1907.

Podstatným obsahem ustanovení mezinárodního práva, směřujících k zlidštění války, jsou předpisy o ochraně pokojného

civilního obyvatelstva a předpisy o ochraně zajatců.

V ochraně civilního obyvatelstva neučinilo mezinárodní právo po první světové válce významnějšího pokroku. Za druhé světové války platily tudíž staré předpisy, zejména IV. haagské konvence z r. 1907. Tyto předpisy neposkytly civilnímu obyvatelstvu žádné ochrany. Jednak je nová technika války, zejména letecké útoky, učinily prakticky skoro bezcennými, jednak je nacisté vědomě porušovali.

V ochraně z-ů byl učiněn jistý pokrok. 47 států uzavřelo dne 27. července 1929 mezinárodní smlouvu v Ženevě (ženevská konvence) o ochraně z-ů. Předpisy této smlouvy nenahradily starší normy práva mezinárodního o ochraně z-ů. Pro státy, které tuto smlouvu z 27. července 1929 podepsaly, a které podepsaly zmíněné starší mezinárodní dohody haagské (1899 a 1907), nová smlouva doplňovala starší předpisy. To se projevilo na př. v norimberském procesu. Obžalovaní byli souzeni a odsouzeni pro zločiny spáchané na z-ích porušením jak ženevské (1929), tak haagské (1907) konvence. Byly však státy, které nepodepsaly ani haagské konvence, zejména konvenci z r. 1907, ani ženevskou konvenci z r. 1929. Pro ty platilo obecné, zvykové právo mezinárodní, jehož byly haagské konvence vlastně jen kodifikací.

Protože i autoři haagských konvencí tušili, že technika války může předstihnout právo a že se může vedení války zvrhnout také následkem nějakých zločinných válečných cílů nebo „teorií“, opatřili IV. haagskou konvencí z r. 1907 předmluvou, ve které se ustanovuje, že v případech, které konvencí výslovně upraveny nebyly, obyvatelstvo a válčící strany (míní se branné jejich síly, tedy i z-ci) jsou pod ochranou a vládou zásad mezinárodního práva, jež plynou z obyčejů ustálených mezi civilisovanými národy, ze zákonů humanity a z příkazů veřejného svědomí.

Smysl a účel předpisů práva mezinárodního o ochraně z-ců byl dobře vystižen dokumentem, který v Norimberku před Mezinárodním vojenským tribunálem citoval dne 13. února 1946 náměstek sovětského hlavního žalobce plukovník Pokrovský: „Výhradním cílem válečného plánu jest zabránit další účasti (t. j. na válce) v-ch z-ů. Stát může učinit vše, aby v-é z-ce podržel ve své moci, ale nic víc. V-ní z-ci mohou být zaměstnání nikoliv namáhavou prací odpovídající jejich společenskému postavení.